

Asia: VN/17314/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain ja ulkomaalaislain 56 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia: Professoriliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain ja ulkomaalaislain 56 §:n muuttamisesta (VN/17314/2022)

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Professoriliitolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi edellä otsikossa mainittujen lakien säätämiseksi. Liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Kolmansien maiden kansalaisten tutkijoiden oleskeluluvan myöntäminen nykyistä pidemmäksi aikaa on perusteltua

Hallituksen esityksen mukaan kolmansien maiden kansalaisten tutkijoiden tutkija- ja opiskelijadirektiivissä tarkoitettu oleskelulupa myönnettäisiin jatkossa neljäksi vuodeksi tai enintään korkeakoulun kanssa tehdyn sopimuksen voimassaoloajaksi, jos sopimus on voimassa alle neljä vuotta. Nykyisin oleskelulupa voidaan myöntää ensimmäisellä hakemisella enintään kahdeksi vuodeksi. Jatko-oleskelulupa ei tulisi muutoksia. Vastaavasti kansallisen oleskeluluvan voimassaoloaikaa pidennettäisiin enintään neljäksi vuodeksi.

Professoriliitto kannattaa edellä mainittujen oleskelulupien myöntämistä nykyistä pidemmäksi ajaksi. Professoriliitto huomauttaa, että Suomen tutkijakunta on kansainvälistynyt myös muiden kuin ensimmäisen uraportaan osalta. Yliopistoissa ja osassa tutkimuslaitoksia on siirrytty professoreiden rekrytoinnissa professorin urapolku eli tenure track -aikaan (Professorirekrytoinnit, Pekkola ym. 2020). Hakijat ovat kansainvälisempiä. Assistant professor ja associate professor tehtävät ovat tyypillisesti 3–5 vuoden määräaikaisia tehtäviä. Edellä mainitusta johtuen kolmansien maiden tutkijoiden oleskeluluvan myöntäminen neljän vuoden sijaan viideksi vuodeksi olisi perusteltua.

Parannukset kolmansien maiden kansalaisten jatkotutkintoa tekevien oleskelulupiin ovat kannatettavia

Laissa säädettäisiin uudesta jatkotutkintoa eli tohtorintutkintoa tekevän tutkijan oleskeluluvasta. Oleskelulupa myönnettäisiin viideksi vuodeksi, jollei sitä haettaisi lyhyemmäksi ajaksi. Esityksen mukaan jatkotutkintoa tekevältä vaadittaisiin hakemuksen yhteydessä selvitys turvatusta toimeentulostaan ainoastaan ensimmäisen vuoden osalta, kun oleskelulupa myönnettäisiin viideksi vuodeksi. Toimeentulo tulisi olla turvattu koko oleskeluluvan voimassaolon ajan. Toimeentuloedellytyksen täyttämistä valvottaisiin oleskeluluvan voimassaolon ajan.

Jos jatkotutkinto ei valmistuisi viiden vuoden aikana, jatko-opiskelulupa voitaisiin hakemuksesta myöntää tutkinnon loppuun saattamiseksi. Jatkotutkintoa tekevän tulee esittää selvitys jäljellä olevan tutkimuksen kestosta. Oleskelulupa voitaisiin myöntää korkeakoulun ilmoittaman jäljellä olevan, jatkotutkinnon tekemiseksi vaadittavan tutkimuksen keston ajalle enintään neljäksi vuodeksi.

Professoriliitto kannattaa ehdotettuja muutoksia. Kolmansien maiden tohtoriopintoja suorittavien asema paranisi. Suomi olisi kolmansien maiden kansalaisille houkuttelevampi maa.

Kansainvälisten osaajien määrän lisääminen vaatii resursointia

Korkeakoulut lisäävät laajapohjaisella yhteistyöllä ulkomaalaisten opiskelijoiden ja tutkijoiden rekrytointia suomalaisiin korkeakouluihin. Koulutuspoliittisen selonteon mukaan osaajatarpeisiin vastaamiseksi vuosittainen uusien ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kasvaa nykyisestä kolminkertaiseksi, viiteentoistatuhanteen vuoteen 2030 mennessä. Esitetyt lainmuutokset edistävät omalta osaltaan asetettua tavoitetta. Tavoitteen toteuttaminen edellyttää lisäresursointia. Tiede ja sivistys ovat hyvinvoinnin ja kansainvälisen kilpailun kulmakivi.

Professoriliitto-Professorsförbundet

puheenjohtaja

toiminnanjohtaja

Niemelä Tarja
Professoriliitto